

Внутрішньополітична ситуація в УРСР у першій половині 50-х рр. Стан промисловості та сільського господарства. ВПК.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. На початку 1950-х економіка УРСР зберігала різкий дисбаланс: промисловість, особливо важка й військова, розвивалася значно швидше за сільське господарство. Після 1953 р. почалися спроби пожвавити аграрний сектор і частково децентралізувати управління промисловістю.

- порівняти темпи розвитку промисловості й сільського господарства
- пояснити місце УРСР у військово-промисловому комплексі СРСР
- охарактеризувати аграрні заходи після вересневого пленуму 1953 р.
- пояснити сутність часткової децентралізації 1953–1956 рр.

1. Основний матеріал

Питання / етап	Що треба знати
Структурний дисбаланс	У 1949–1952 рр. продукція сільського господарства зросла лише на 10%, тоді як промисловість — на 230%.
Важка промисловість	УРСР залишалася важливою паливно-енергетичною і металургійною базою СРСР та великим центром важкого машинобудування.
ВПК	Підприємства УРСР виробляли носії ядерної зброї, транспортні літаки, танки, бойові кораблі, вузли й агрегати.
Каховська ГЕС	У 1952–1955 рр. будували Каховську ГЕС — один із великих енергетичних об'єктів.
Вересневий пленум 1953 р.	Передбачав підвищення закупівельних цін, зменшення податків на присадибні господарства, списання боргів колгоспів і зміцнення матеріальної бази.
Децентралізація	У 1953–1956 рр. близько 10 тис. підприємств передали республіканським органам.
Зміна підпорядкування	Частка промисловості республіканського підпорядкування зросла з 30% до 76%.
Межі повноважень	Попри розширення господарських прав УРСР, стратегічні рішення залишалися за союзним центром.

2. Опорні дати

Дата / період	Подія
1949–1952	Великий розрив у темпах розвитку промисловості й села
вересень 1953	Пленум ЦК КПРС визначив нові заходи в сільському господарстві
1952–1955	Будівництво Каховської ГЕС
1953–1956	Передача близько 10 тис. підприємств республіканським органам

3. Ключові поняття

Поняття	Пояснення
ВПК	військово-промисловий комплекс
адміністративно-командна система	централізована система управління господарством через державні плани й адміністративні рішення
децентралізація	передача частини повноважень від центру республіканським або місцевим органам
закупівельні ціни	ціни, за якими держава закуповувала сільськогосподарську продукцію

4. Постаті та інституції

- Микита Хрущов
- керівництво УРСР
- підприємства ВПК
- колгоспи
- ЦК КПРС

5. Причина → подія → наслідок

Завершення відбудови при відставанні села

Аграрні стимули + передача частини підприємств УРСР + збереження пріоритету ВПК

Тимчасове пожвавлення села й більше господарських повноважень УРСР без зміни командної системи

Підсумок уроку

Економічні зміни першої половини 1950-х не ліквідували командну систему. УРСР отримала більше господарських повноважень, але залишалася важливою індустріальною й військово-промисловою базою Союзу.